

Vlaams
Parlement

vergadering **C225 – OND25**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 5 mei 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de instroom van Britse studenten en de steeds grotere wordende discrepantie tussen de verschillende Europese landen wat de toegankelijkheid tot het hoger onderwijs betreft - 1737 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toegang van academische bachelors tot de onderwijsarbeidsmarkt - 1813 (2010-2011)	7
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plannen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie inzake scholenbouw in Brussel - 1837 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de bouw van Nederlandstalige scholen in Brussel - 1869 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Ann Brussee tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de noodzakelijke capaciteitsuitbreiding in het Nederlandstalig Brussels onderwijs - 1965 (2010-2011)	10
Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de maatschappelijke rol van de Vlaamse internaten - 1884 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de aanbevelingen van de onderwijsinspectie over de Vlaamse internaten - 1909 (2010-2011)	17
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opvolging van TOAH (tijdelijk onderwijs aan huis) - 1949 (2010-2011)	22

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

**Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de instroom van Britse studenten en de steeds grotere wordende discrepantie tussen de verschillende Europese landen wat de toegankelijkheid tot het hoger onderwijs betreft
- 1737 (2010-2011)**

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Voorzitter, minister, in februari werd u in deze commissie ondervraagd over de gestegen instroom van Nederlandse studenten aan de Nederlandstalige universiteiten en hogescholen in Vlaanderen en Brussel, hun relatief lage slaagcijfers, en de financiële repercussies voor Vlaanderen van een voorstel van de Nederlandse regering. Dit voorstel zal het collegegeld voor een eerste bachelor of master tot 5000 euro laten oplopen in geval van studievertraging. De kosten voor een tweede master zullen tot 14.000 euro bedragen. U gaf aan niet erg bezorgd te zijn over het nog altijd relatief lage aandeel van de Nederlandse studenten, en dat er geen reden is voor paniek.

De onlangs in Groot-Brittannië goedgekeurde verhoging van de studiegelden is de overtreffende trap van de al controversiële Nederlandse voorstellen. Vanaf volgend academiejaar kunnen de door Britse instellingen van hoger onderwijs gevraagde 'tuition fees' stijgen tot 9000 Britse pond of zo'n 10.250 euro. Dit is meer dan een verdrievoudiging. Om Alex Usher van het Canadese Higher Education Strategy Associates te parafraseren: het is de hoogste stijging van studiegelden in eender welk land sinds daar cijfers over bestaan. Als onmiddellijke reactie op die verhoging was er massaal studentenprotest. Vanaf volgend academiejaar wordt er, onder meer om die verhoging te ontwijken, een exodus van Britse studenten verwacht. Ze zouden niet enkel wegtrekken als anticipatie op de verhoging van de studiegelden, maar ook door het tekort aan studieplaatsen. 200.000 jongeren konden het academiejaar 2010-2011 door plaatstekort niet aanvatten. Het plaatstekort zorgde dit academiejaar al voor een recordaantal Britse studenten dat andere oorden opzocht, namelijk 22.000.

De Britse media hebben het over de verwachte braindrain en uitstroom van Britse studenten vanaf volgend jaar. Eigenlijk wordt dat zelfs aangemoedigd. Verschillende middelbare elitescholen raden hun studenten aan om in de Verenigde Staten of West-Europa te gaan studeren.

Studentenvertegenwoordigers verwachten ook een instorting van het aantal buitenlandse studenten dat de Britse elite-universiteiten opzoekt: dat zijn de buitenlandse studenten die veelal niet thuis zullen blijven, maar een andere internationale universiteit zullen opzoeken. Het grootste effect van deze exodus zou voelbaar worden in Wales, Schotland en de VS, maar ook in internationaal gerichte universiteiten zoals de Universiteit van Maastricht. Hier bezit bijna 40 procent van de studenten niet de Nederlandse nationaliteit en worden de meeste opleidingen, zowel op bachelor- als masterniveau, volledig in het Engels gedoceerd. Ook gerenommeerde universiteiten zoals die van Milaan en Valencia zien al een gevoelige toename van inschrijvingen door Britse studenten. Universiteiten als die van Leuven, Antwerpen en Gent, met een steeds toenemend aanbod aan Engelstalige bachelors en masters, lijken daarbij ook goede kanshebbers te zijn om een deel van de uitstroom op te vangen – zeker met inachtneming van de relatief lage studiegelden: 564,30 euro voor een niet-beursstudent.

Minister, hoeveel Britse studenten studeren momenteel aan instellingen van het Vlaamse hoger onderwijs? Viel hier de voorbije jaren een stijging te noteren? Ik kan me voorstellen dat dat tot nu toe beperkt was. Verwacht u een effect op de instroom van Britse studenten in het Vlaamse hoger onderwijs ten gevolge van de verdrievoudiging van het studiegeld aan de Britse universiteiten? Verwacht u eventuele repercussies voor de financiële draagkracht van de Engelstalige opleidingen?

Acht u het nodig om op Europees niveau overleg op te starten over de steeds grotere discrepantie tussen de verschillende Europese landen voor wat de toegankelijkheid tot het hoger onderwijs betreft? Ik maak me daar zorgen over. We leven in een Europa met vrij verkeer van personen. Dat vind ik terecht. Het is een radicaal vrij verkeer van personen. Europa eist dat al die personen in de landen waar ze zich bevinden op dezelfde manier worden behandeld. Dat wil zeggen dat wij die studenten moeten inschrijven aan het inschrijvingsgeld dat we nu hanteren. Dat kan op termijn een neerwaartse druk meebrengen. In een Europa met een grotere mobiliteit komt de toegankelijkheid, zeker de democratisch-financiële toegankelijkheid die wij in Vlaanderen kennen, wellicht onder druk te staan, anders zou ons hoger onderwijs moeilijk betaalbaar worden. Misschien moet Europa toch eens nadenken over de aanpak van de situatie.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, dames en heren, de heer Sannen heeft het probleem klaar en duidelijk geschetst. Ik sluit me volledig aan bij de vragen en bedenkingen.

Wij hebben een zeer open en ook vrij goedkoop systeem van hoger onderwijs. Minister, denkt u dat wij die openheid en die lage inschrijvingsgelden in de toekomst zullen kunnen behouden, of zijn er plannen om dat eventueel te wijzigen?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, ik sluit mij graag aan bij de vragen van de heer Sannen. Wij hadden al eens een gelijkaardige vraag om uitleg in verband met de Nederlandse studenten.

Minister, ik zou heel graag uw antwoord kennen op de laatste vraag van de heer Sannen, over het Europees overleg. Het pendelen van de studenten is op zich een zeer goede zaak, maar het kan toch niet de bedoeling zijn dat onze universiteiten daardoor worden overspoeld. Bovendien bestaat er in Europa een zeer groot onevenwicht tussen de inschrijvingsgelden. Daarover moet toch eens ernstig worden overlegd en nagedacht. Dat zou volgens een bepaald stramien moeten verlopen. Minister, ik ben benieuwd naar uw antwoord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik sluit mij aan bij de laatste opmerking van mevrouw Celis. Het aandeel van het inschrijvingsgeld in de totale studentenkost is in Europa enorm verschillend. Er bestaan overzichten van. In sommige landen is het 0 procent, in andere landen 100 procent. In ons land is dat 2 tot 3 procent, het Europese gemiddelde is 11 procent. Dat blijkt uit een studie van Itinera. Dit is geen pleidooi om te zeggen dat het overal gelijk moet zijn, maar de verschillende toegangsprijzen die men vraagt aan de universiteiten, zorgen natuurlijk voor vaak ongewenste neveneffecten. Dat creëert een stroom van studenten die niet per se naar de universiteiten komen omdat ze daar de beste opleiding vinden, maar wel omdat ze daar de goedkoopste opleiding vinden. Dat is een zorgwekkend gegeven. Daarom is de vraag van de heer Sannen zeker terecht.

Hij geeft een nogal donker beeld over de Angelsaksische situatie, dat zijn we gewoon van hem. Maar hij vergeet er wel bij te vermelden dat de verhoging van de studiegelden gepaard is gegaan met een versterking van het systeem van studieleningen en studiebeurzen in Engeland. Dat geef ik mee voor de volledigheid.

Minister, in Onderwijsdecreet (OD) XXI wordt het probleem ter sprake gebracht. Daarin staat dat studenten met studiecontracten worden meegerekend in de financiering. Aan hen mag men geen hoger studiegeld vragen, want als je een hogere overheidsfinanciering krijgt, moet je die financiering niet vragen aan de studenten. Dat is een correct standpunt. Maar betekent dit dat universiteiten voor studenten zonder studiecontract een hoger studiegeld mogen vragen? Zou dat meteen betekenen dat die toestroom van Britse en Nederlandse studenten

voor de universiteiten zou teweegbrengen dat er voor hen een hoger studiegeld wordt gevraagd? Dit is meteen een voorafname op de punten in OD XXI.

Minister Pascal Smet: Ik geef eerst de cijfers. In het lopende academiejaar waren er exact 145 studenten met de Britse nationaliteit ingeschreven voor een bachelor- of een masteropleiding aan een Vlaamse hogeschool of universiteit. In 2005-2006 waren er dat maar 45. Er viel de voorbije jaren een relatief sterke stijging te noteren, maar de absolute aantallen blijven zeer beperkt in vergelijking met andere nationaliteiten. 145 is niet zoveel.

De verhoging van de studiegelden in Engeland – dus niet in Schotland, waar de toegang tot het hoger onderwijs zo goed of gratis is – zal ongetwijfeld een effect hebben op de instroom van Engelse studenten in universiteiten en hogescholen op het Europese continent. Op dit moment verwachten we evenwel geen massale toestroom van Engelse studenten in het Vlaamse hoger onderwijs. Het aantal Engelstalige bacheloropleidingen is zeer beperkt in aantal en in disciplines: ‘philosophy’, ‘theology’, ‘business administration’. Voor de masteropleidingen verandert er niets. In Engeland vallen masteropleidingen buiten het publiek bekostigde opleidingsaanbod. Het Higher Education Policy Institute (HEPI) heeft een analyse gemaakt van het nieuwe financieringsstelsel in Engeland en van de hogere studiegelden, die de overheidsfinanciering van onderwijs vervangen. Uit dat rapport onthouden we dat zij een overzeese studie niet vermelden als een mogelijke reactie van de studenten op de verhoging van de studiegelden. Nu is het niet zo dat het niet zou kunnen omdat het niet in het rapport wordt vermeld. Alleen gaat men er niet van uit dat het op dit moment zo zou zijn. Bovendien hangt de keuze om ergens anders te gaan studeren samen met heel wat andere factoren. Ik zal natuurlijk waakzaam zijn als het gaat over onderwijstalen, maar voor de masteropleiding zullen wij de grootste verandering doorvoeren. Dat valt niet onder het systeem, het zal dus maar een beperkte invloed hebben.

Ik ben het er wel mee eens dat er op Europees niveau het best een analyse wordt gemaakt van de impact van nationale maatregelen op de mobiliteitsstromen van studenten, in het bijzonder als de studie in het buitenland wordt beschouwd als een mogelijkheid om te ontsnappen aan de negatieve repercussies van nationale maatregelen zoals die in Nederland of het Verenigd Koninkrijk worden genomen.

Oostenrijk en Duitsland, en de Franse Gemeenschap en Frankrijk, worden met een gelijkwaardige problematiek geconfronteerd. Wij hebben het daar al over gehad in deze commissie. Oostenrijk heeft recent het initiatief genomen om het overleg op te zetten. U weet dat wij destijds eventjes geaarzeld hebben om dat tijdens ons voorzitterschap op tafel te leggen. Wij hebben dat niet gedaan, maar de Oostenrijkers zullen dat nu dus opnemen.

Ik heb ook aan de administratie gevraagd om deze kwestie ter sprake te brengen in de komende vergaderingen van de directeurs-generaal hoger onderwijs van de EU alsook in de Bolognawerkgroep mobiliteit. Als blijkt dat het meerdere ministers aangaat, moeten we dat misschien bespreken op een informele vergadering van de Europese Raad van onderwijsministers.

Mevrouw Vanderpoorten, we houden de open houding en het lage inschrijvingsgeld aan. Het is niet zo’n gemakkelijke kwestie. Er was recent ook een uitspraak van het Europese Hof van Justitie. In principe valt onderwijs onder het vrije verkeer van diensten en personen. Het is niet evident om daar beperkingen op te zetten. Dat kan wel in bepaalde gevallen, als je in een quotasysteem zit, als de toegang tot het beroep in het eigen land onder druk komt of om de kwaliteit van de opleiding te behouden. Onder strikte voorwaarden kan het dus eventueel wel. Dat is het arrest-Breitsohl. Wie geïnteresseerd is, kan het opzoeken. Daarin kunt u de jurisprudentie van het Europese Hof bekijken. Die jurisprudentie kan worden gewijzigd, maar dat zal niet evident zijn. Het gaat om in het verdrag gewaarborgde rechten. Dat neemt niet weg dat we waakzaam moeten zijn.

Omdat in meerdere landen, ook bij ons, in de toekomst het Engels als onderwijstaal zal worden gebruikt, in het bijzonder in masteropleidingen, zou er een verschuiving kunnen plaatsvinden van het Verenigd Koninkrijk of de Verenigde Staten naar continentale Europese landen met een sociale traditie en een hoge kwaliteit.

OD XXI heeft niet meteen hiermee te maken. Zeker voor Europese onderdanen kun je geen onderscheid maken. Die worden gelijkgeschakeld met Belgen, Vlamingen. Het is iets anders als het gaat om niet-Europese onderdanen of niet-onderdanen van de Europese Economische Ruimte (EER) – want die nuance moet je maken. In de toekomst moeten we bekijken of we niet moeten differentiëren tussen Belgen en onderdanen van de EER versus al de anderen. Misschien moeten we aan die laatste categorie hoger inschrijvingsgeld vragen.

Ik heb de universiteiten ook meegedeeld dat we dat willen overwegen. U weet dat we enkele dagen geleden de rectoren hebben gezien in een structureel overleg. Zij denken er ook over na. Dat kan voor niet-Europeanen toch al een oplossing bieden.

De heer Ludo Sannen: Voorzitter, over het Angelsaksische, of in dit geval het Engelse, toegangsbeleid tot het hoger onderwijs zullen we nu het debat niet voeren. Ik denk dat we daarover inderdaad van mening verschillen. Je kunt trouwens niet zomaar ‘Angelsaksisch’ zeggen als je daarmee ‘Engels’ bedoelt. In Schotland is er een heel ander toegangsbeleid, ook qua kostprijs. Engelse studenten vallen niet onder de jurisprudentie van Europa als ze in Schotland gaan studeren omdat dat niet het buitenland is. In België hebben we dezelfde discussie. Zij kunnen wel meer vragen aan Engelse studenten, in tegenstelling tot aan buitenlandse studenten. Ze hebben daarvoor ook een regeling. Schotland is daardoor niet altijd een interessant alternatief voor Engelse studenten wanneer ze zaken willen ontwijken.

Los daarvan is mij verteld dat men in Schotland een hybride constructie heeft opgezet waarbij men een fonds heeft gecreëerd dat het hoger onderwijs financiert en de studenten ondersteunt. Het fonds wordt gefinancierd vanuit het budget van de overheid, maar het is niet de overheid die het hoger onderwijs rechtstreeks financiert. Ik hoop niet, minister, dat we tot dergelijke hybride constructies moeten overgaan om oneigenlijke mobiliteit te vermijden. Want dat is het: de studenten willen een bepaald toegangsbeleid in hun eigen land ontwijken.

Ik ben wel heel tevreden, minister, met uw antwoord. U zegt dat het op de agenda komt, dat het ter sprake wordt gebracht. Ik hoop dat men een oplossing vindt zonder te tornen aan het vrij verkeer van personen waar ik voorstander van ben. Ik ben ook voorstander van een grote uitwisseling en verspreiding van studenten over Europa. Toch moeten we vragen stellen bij een soort vluchtgedrag dat zou kunnen ontstaan om minder sociaal beleid in het ene land te vermijden en een meer sociaal beleid in het andere land op te zoeken. Zo komt het toegangsbeleid onder onhoudbare druk.

Minister, wat de cijfers betreft, zegt u terecht dat het er nu nog maar 145 zijn. Al vond ik het toch al een merkwaardige stijging. Ik geef toe dat het cijfer op het totaal niet veel betekent. We weten niet hoe het zal evolueren. De nieuwe regeling voor het inschrijvingsgeld gaat pas in vanaf het volgende academiejaar in Engeland. Ik kijk vooral uit naar het overleg met de EU. Ik hoop dat we daarvan op de hoogte worden gehouden.

Mevrouw Vera Celis: Ik ben zeer tevreden met het antwoord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik ben ook tevreden met het antwoord omdat het inderdaad op Europees vlak moet worden uitgeklaard. Ik ben principieel voorstander van hoger inschrijvingsgeld, om sociale redenen. Ik vind niet dat de socialisten altijd het woord ‘sociaal’ in de mond moeten nemen om dat in socialistische zin te interpreteren. Het is een kwestie van sociale rechtvaardigheid. Degenen die hogere inkomens verwerven dankzij een hoger diploma, mogen ook iets bijdragen aan hun studiekosten. Ik vind het absoluut niet sociaal dat mensen hoge inkomens verwerven op kosten van de belastingbetaler. Ik ben voor hoger inschrijvingsgeld om sociale redenen. Ik zou niet willen dat het er komt om oneigenlijke redenen, door vluchtgedrag en onbedoelde effecten. Het moet een principiële,

sociale beslissing zijn. Sociaal wil niet altijd zeggen ‘gratis voor iedereen’ volgens het Stevaert-principe. Daar wil ik toch even de nadruk op leggen.

Minister Pascal Smet: Het woord liberaal is ook niet hetzelfde als kapitalistisch.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat is mijn mening. Ik denk dat ik daar goede redenen voor heb. De huidige financiering van het hoger onderwijs is sociaal regressief. Mensen die geen hogere opleiding volgen, betalen mee voor diegenen die wel een hogere opleiding volgen. Het kan trouwens interessant zijn om die geldstromen eens in kaart te brengen. Minister, ik denk dat u gelijk hebt om die stromen op Europees vlak te brengen.

Minister, ik dank u ook voor uw uitleg over OD XXI. We zijn hier wat wijzer mee geworden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toegang van academische bachelors tot de onderwijsarbeidsmarkt - 1813 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik heb deze vraag, over de toegang tot de onderwijsarbeidsmarkt, in het verleden al gesteld aan toenmalig minister Vandenbroucke. Het probleem is echter nog steeds hangende en daarom wil ik het debat weer op gang brengen.

Het behalen van een academische bachelor biedt de gediplomeerde, net als een professionele bachelor, de mogelijkheid om zich onmiddellijk op de Europese arbeidsmarkt te begeven. In de praktijk zien we echter dat een academische bachelor slechts als een aanloop naar een master wordt beschouwd. De onderwijswereld draagt bij tot deze realiteit. Academische bachelors kunnen een specifieke lerarenopleiding aanvatten. Als ze die vervolledigen, kunnen ze echter niet instromen in het onderwijs. De academische bachelor komt immers niet voor op de lijst van de bekwaamheidsbewijzen in het secundair onderwijs, noch bij de vereiste bekwaamheidsbewijzen, noch bij de voldoende geachte en zelfs niet bij de andere bekwaamheidsbewijzen.

Het komt wellicht niet veel voor dat een pas afgestudeerde academische bachelor besluit om meteen naar het onderwijs te stappen. Voor wie die stap toch wil zetten, is het onbegrijpelijk dat de Vlaamse overheid enerzijds een academische bachelor toegang geeft tot de arbeidsmarkt en anderzijds niet toelaat dat deze bachelor, in tegenstelling tot een professionele bachelor – ook van een niet-onderwijsgerichte opleiding – , een functie in het secundair onderwijs kan uitoefenen.

Tezelfdertijd waarschuwt het arbeidsmarktrapport jaarlijks voor een dreigend tekort aan leerkrachten. Deze problematiek komt geregeld aan bod in dit parlement. Er is momenteel al een sterke discrepantie tussen vraag en aanbod. Terwijl er in Vlaanderen ongeveer 0,5 procent openstaande vacatures zijn, is dat in Brussel 5 procent. Deze tendens zal nog worden versterkt door de stijgende leerlingenaantallen. Ook het Vlaamse regeerakkoord heeft aandacht voor dit dreigend tekort: “Een belangrijke bedreiging is het zeer ernstig tekort aan leerkrachten dat de komende jaren zal ontstaan. De regering zal met de sector onderzoeken welke maatregelen er genomen kunnen worden om dit tekort tegen te gaan[...]”.

Minister, in oktober 2010 zei u in deze commissie, in de context van het loopbaandebat, dat u de instroommogelijkheden voor hoger opgeleiden in het gehele onderwijsveld wilde vergroten: “We willen hoger gekwalificeerden inzetten in alle onderwijsniveaus om de professionalisering verder te stimuleren.” Concreet zei u dat u de zij-instroom wilde

stimuleren en eventueel overwoog masters ook toe te laten in het basisonderwijs. Het lijkt me opportuun nog andere opties in overweging te nemen.

We kunnen met enige zekerheid stellen dat bijvoorbeeld een academische bachelor in de exacte wetenschappen over de nodige vakkennis beschikt om in het secundair onderwijs les te geven. Evenwel wordt deze bachelor, zelfs met een Specifieke Lerarenopleiding (SLO) op zak, niet de mogelijkheid gegeven om de stap naar het onderwijs te zetten. Nochtans wilden we deze academische bachelors klaarstomen voor de arbeidsmarkt. Als je bijvoorbeeld een academische bachelor informatica bent, mag je geen wiskunde geven in een lager secundair onderwijs. Als maatschappelijk assistent mag je dit echter wel. Dat is de huidige situatie.

In de context van een gestaag stijgend lerarentekort en een aanzwellende leerlingenpopulatie lijkt het me nuttig om over een mogelijke inschakeling van deze groep hoger gekwalificeerden na te denken.

Minister, ziet u een rol weggelegd voor de academische bachelors in het onderwijs, hoe weinig dat er in eerste instantie ook zullen zijn? Vindt u het terecht dat een academische bachelor minder onderwijsbevoegdheden krijgt dan een professionele bachelor van een niet-onderwijsgerichte opleiding? Zo ja, wat is de ratio voor dit verschil in behandeling?

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik sluit mij wederom heel graag aan bij de vragen van de heer Sannen over een zeer interessant en belangrijk onderwerp.

We hebben hier gisteren de adviezen gehoord van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) over wetenschapsonderwijs en techniek. Op een bepaald moment werd het tekort aan leerkrachten ook aan de orde gesteld. Ik heb nadien nagepraat met professor Wyns. Hij zei ook dat de kloof toch wel heel groot wordt. Mensen die nu wiskunde studeren, doen dit gedurende vijf jaar en hebben daarna nog een jaar lerarenopleiding. In totaal is dat dus zes jaar vrij intense en moeilijke studie. Dan is het niet aantrekkelijk om les te geven in het secundair onderwijs en een vlakke loopbaan te verwachten. Hij vreesde dat er in de toekomst nog een groter tekort zal komen aan andere leerkrachten wiskunde en wetenschappen. Misschien ook aan andere leerkrachten, maar gisteren ging het over wiskunde en wetenschappen. Hij zei ook dat die mensen zodanig gekwalificeerd zijn dat de kloof tussen wat ze zelf hebben gestudeerd en wat ze moeten onderwijzen in het secundair onderwijs heel groot is. Daar dreigt een kloof die op de een of andere manier moet worden gedicht. Zelf ben ik er altijd voorstander van geweest om de academische bachelors meer naar het onderwijs toe te leiden. Op dit moment is dat niet het geval. Ik wil er nogmaals op drukken dat het tekort van de leerkrachten een heel grote zorg wordt.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, gisteren was ik ook op de gezamenlijke commissie Onderwijs en Economie naar aanleiding van wetenschappelijke en technische knelpunt-richtingen. Er werd inderdaad verwezen naar het lerarentekort. Je moet een keten doorlopen. Er is een tekort aan leerkrachten positieve wetenschappen. Er moet worden gesleuteld aan de lerarenopleiding. We moeten sterke mensen voor de klas hebben. Toen ik in de vraag om uitleg van de heer Sannen las dat de academische bachelor niet in aanmerking komt om les te geven, ondanks een SLO, was ik heel verbaasd. Voor mij was het vanzelfsprekend dat dat wel kon.

Er is een tekort aan leerkrachten positieve wetenschappen, wiskunde en fysica, maar er zijn misschien academische bachelors die wel geneigd zijn om in het onderwijs te stappen. We moeten hun minstens de mogelijkheid geven om dat te doen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De reden waarom dat niet kan, is omdat een academisch gerichte bachelor geen einddiploma is. Artikel 12, paragraaf 3, van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen bepaalt dat de academisch gerichte bacheloropleidingen tot doel hebben de studenten te brengen tot een niveau van kennis en competenties eigen aan het wetenschappelijk of artistiek functioneren in het algemeen en aan een specifiek domein van de wetenschappen of de kunsten in het bijzonder, dat als doelstelling heeft het doorstromen naar een masteropleiding.

In dit verband verwijs ik ook naar het arrest 44/2005 van het Grondwettelijk Hof, dat het gedeelte van de decreettekst rond de arbeidsmarktgerichtheid van de academisch gerichte bachelors vernietigde. Aangezien de academisch gerichte bachelor niet gericht is op het uitstromen naar een beroep, dus ook niet naar het beroep van leraar, is dit studiebewijs niet als basisdiploma opgenomen in de verschillende besluiten betreffende de bekwaamheidsbewijzen.

Destijds werd bij de hervorming van de lerarenopleiding ook gesteld dat er twee manieren zijn om leraar te worden: ofwel wil je meteen leraar worden en volg je gedurende drie jaar de geïntegreerde lerarenopleiding, ofwel behaal je een master en volg je de specifieke lerarenopleiding.

In elk geval staat de specifieke lerarenopleiding wel open voor personen met een academisch gerichte bachelor, maar het diploma van leraar kan enkel worden verworven, nadat men eerst het diploma van master heeft behaald. Uiteraard heb ik oor naar de argumenten die de heer Sannen, mevrouw Vanderpoorten en mevrouw Vermeiren hebben aangehaald. Het ligt in de lijn van eerdere verklaringen. Dat is de reden waarom we dit meenemen in de principiële discussie die op dit moment loopt, met de vakbonden en de werkgevers in het kader van het loopbaandebat.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Vanuit Europees perspectief is de academische bachelor wel een einddiploma. We moeten dat inderdaad niet in de eerste plaats als gericht naar een professie bekijken. Vroeger was dat de eerste doelstelling. Nu is dat een toegang naar de master. Het geeft wel toegang tot de arbeidsmarkt. Dat moet je in de tweede plaats aanvaarden.

Laten we realo's zijn. Een maatschappelijk assistent, zelfs een kleuterleidster kan in de eerste graad van het secundair onderwijs wiskunde geven, een informaticus niet. Ik ben blij dat u dit meeneemt en dat u het ernstig wilt onderzoeken om dit hiaat in onze regelgeving te corrigeren, zodat ook deze mensen die kans krijgen.

Ik kan me voorstellen dat iemand die een academische bachelor heeft, een paar uren les geeft en ondertussen een master behaalt. Misschien zou het niet zo slecht zijn om die mensen wel in het onderwijs te krijgen, in de mate dat het toegangsbeleid van de voorzitter naar het hoger onderwijs werkelijkheid wordt en de masters minder worden gefinancierd. We moeten daar creatief en open in zijn. Minister, ik heb begrepen dat ook u die mening bent toegedaan en dat u dit meeneemt in het overleg.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik zou ook blij zijn, ware het niet dat ik vrees dat er zoveel in dat loopbaandebat zit. Misschien komt er niet veel van in huis. Minister, is het ondertussen opgestart? U had gezegd na Pasen.

Minister Pascal Smet: Het is volop opgestart. De gesprekken lopen.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Oké, dan ben ik toch een beetje gerustgesteld.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, ik heb gehoord dat u dit gaat meenemen in het debat. Dat zal ik goed onthouden. Tussen de academische bachelors zitten misschien wel

geschikte personen, als ze een specifieke lerarenopleiding hebben en als ze de stap willen zetten naar het onderwijs. Hou ze alstublieft niet tegen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de plannen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie inzake scholenbouw in Brussel
- 1837 (2010-2011)**

**Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de bouw van Nederlandstalige scholen in Brussel
- 1869 (2010-2011)**

**Vraag om uitleg van mevrouw Ann Brusseel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de noodzakelijke capaciteitsuitbreiding in het Nederlandstalig Brussels onderwijs
- 1965 (2010-2011)**

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Minister, soms worden vragen om uitleg ingehaald door de actualiteit. Dat geeft eigenlijk aan dat ze zeer terecht gesteld werden. (*Gelach*)

Ik zal een aantal deelvragen die intussen irrelevant zijn, laten vallen, maar het lijkt me toch nuttig dat we in het parlement een overzicht krijgen van de dossiers die goedgekeurd werden.

Ongeveer een maand geleden kwam vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) het bericht dat er een lijst was opgesteld met een aantal concrete dossiers om het aantal plaatsen in onze Nederlandstalige scholen in Brussel te laten toenemen. VGC-collegelid Jean-Luc Vanraes had de problematiek ook aangekaart op de conferentie van Brusselse burgemeesters. Hij noemde de respons positief. Zes Brusselse gemeenten kondigden namelijk aan een Nederlandstalige gemeenteschool te willen inrichten, of in extra plaatsen te voorzien in bestaande gemeentescholen.

Uzelf plaatste een maand geleden heel wat kanttekeningen bij het enthousiasme van minister Vanraes. U wou de dossiers nog beter bestuderen. U zei dat een aantal dossiers onduidelijk waren. Maar de laatste maand is het prachtig weer geweest en de mist die bestond, is dankzij de vele uren zon opgetrokken. Ik ben blij dat gisteren het bericht kwam dat er een belangrijke doorbraak is in het dossier van de capaciteitsuitbreiding in Brussel. We zijn intussen dus een hele stap verder. Ik vond het ook heel positief dat die communicatie in onderling overleg met de VGC gebeurde. Dat is inderdaad de weg die we moeten blijven bewandelen.

Minister, kunt u een overzicht geven van de capaciteitsuitbreidingen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest? U haalde die gisteren ook al aan tijdens uw persconferentie, maar het is misschien nuttig om er hier vandaag ook al even over te kunnen praten.

Er is blijkbaar een belangrijke doorbraak in Schaarbeek. Daar komt dus opnieuw een Nederlandstalige school, na 33 jaar. Hebt u enig zicht op de situatie in andere Brusselse gemeenten, en met name de gemeenten waar er nog altijd geen gemeentelijk onderwijs wordt georganiseerd? Er zijn nog altijd veel te veel gemeenten in Brussel waar dat het geval is.

We hebben hier al veel gepraat over de regie- en coördinerende rol die het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest op zich moet nemen voor die capaciteitsuitbreiding, maar gezien de stap die gisteren is gezet, denk ik dat de rol die wij vanuit Vlaanderen aan het gewest geven, een andere inkleuring heeft gekregen. Ik ben zeer blij dat wij vandaag al, zonder verdere stappen af te wachten van de Taskforce Brussel, die inderdaad aan een veel te traag ritme

bijeenkomt en beslissingen neemt, onze verantwoordelijkheid genomen hebben om het aantal plaatsen in Brussel sterk te laten toenemen.

De voorzitter: Collega's, wij kennen geen systeem van retroactieve vragen. Ik erken dus gerust dat dit debat enigszins voorbijgestreefd is. Dat komt deels ook door de werking van ons parlement. Ere wie ere toekomt: mevrouw Brusseel had een interpellatieverzoek ingediend rond deze kwestie. Ik heb mij daar niet over uitgesproken, omdat ik zelf ook een vraag om uitleg had ingediend. Ik wou dus niet aan belangenvermenging doen. Tot mijn verrassing is dat interpellatieverzoek afgewezen. Daardoor komen deze vragen om uitleg terug op de agenda van de commissie, zij het met een week vertraging, vandaar dat dit een beetje achterhaald is.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, ik kan kort zijn. Jean-Luc Vanraes, bevoegd collegelid van de VGC voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, kondigde aan dat hij zeventien dossiers had ingediend. Daarop reageerde u als volgt: "Uit een eerste lezing blijkt dat er geen inrichtende macht is. Ook de vergunningen zijn nog niet in orde. Die lijst van projecten gaan we nog eens goed tegen het licht moeten houden."

Op 4 april verscheen dan een persmededeling van de heer Vanraes. Als ik dat zo bekijk, dan wordt dat vrij precies aangegeven, en er staat telkens een inrichtende macht bij vermeld. Ik heb er geen belang bij om de heer Vanraes te verdedigen, maar ik vind toch dat u de man, die toch inspanningen levert, een beetje onheus hebt behandeld. Mevrouw Brusseel zal er misschien nog op ingaan.

Minister, welke kwaliteitscriteria gebruikt u om te bepalen wanneer een dossier volledig is en dus kan worden gefinancierd? Kunt u zeggen welke van de zeventien dossiers die u van minister Vanraes ontvangen hebt, niet voldoen aan de kwaliteitscriteria? Welke contacten plant u met minister Vanraes om in het belang van de scholieren in Brussel dringend naar oplossingen te zoeken? Ik heb begrepen dat er al een contact is geweest.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Voorzitter, minister, collega's, ik dank u voor de inleiding met de technische achtergrond van het probleem. Ik ben erg blij dat de vraag al bijna zonder voorwerp is en we nu een duidelijk inzicht in de situatie hebben gekregen.

Toen ik de vraag indiende, was er een duidelijk plan van collegelid Vanraes. Minister, ik ben dus erg blij dat u samen met hem hebt beslist om op basis van dat plan extra middelen aan Brussel toe te kennen, ten bate van het Nederlandstalig onderwijs. Die budgettaire injectie zal resulteren in 1.800 extra plaatsen. Tegen 2015 zullen het er 3.000 zijn, en dat is echt nodig. Ik ben dus erg blij en dank u daarvoor van harte.

Ik heb nog enkele kleine bijkomende vragen. Op lange termijn is er nu een goede oplossing uitgewerkt. Die moet natuurlijk worden geconcretiseerd. Die oplossing komt er, daar ben ik van overtuigd. Tegen 1 september 2011 kunnen we rekenen op 390 extra plaatsen, maar er zijn nog 514 peuters die voorlopig geen plaats vinden. Er zijn er dus een honderdtal die geen plaats zullen hebben, en voor die mensen is het afwachten. Kan dat gat nog worden dichtgereden? Ik hoop het, want het is nodig.

Hebt u concrete plannen met de taskforce en de oproep aan de Franse Gemeenschap? Ik deel de mening van de heer Delva en uzelf: het gaat niet snel genoeg vooruit. Ik ben daarom erg blij dat de Vlaamse Gemeenschap een oplossing heeft uitgewerkt. Die taskforce moet mijns inziens de zaak meer in handen nemen. Het Franstalig onderwijs moet zijn verantwoordelijkheid opnemen en aan de kwaliteit werken.

We willen in Brussel niet enkel aan capaciteitsuitbreiding doen. In het kader van een breder sociaal beleid willen we het concept van de 'brede school' uitwerken. Ik vroeg me af of er met het vrijgemaakte budget en na het gesprek met collegelid Vanraes mogelijkheden zijn om dat te doen en de brede ontwikkelingskansen vorm te geven. We moeten daarop inzetten, in

samenspraak met de Franse Gemeenschap en de VGC. Ik ben ontzettend blij dat u erin bent geslaagd om voor Brussel 18 miljoen euro vrij te maken. Blijf alstublieft verder duwen en trekken om vooruitgang te boeken.

Ik heb toch nog een vraagje. Zoals de heer Bouckaert zei: de communicatie was verwarrend. Ik hoop dat we dat in de toekomst kunnen vermijden. Dit is een onderwerp dat van 'politique politicienne' gevrijwaard moet blijven. *(Opmerkingen van de heer Ludo Sannen)*

Dat is geen zelfkritiek, mijnheer Sannen. Ik wou niet liever dan dat ik op sommige dagen niet zo hard zou moeten roepen. Een parlamentslid maakt zich ook al eens zorgen over de toekomst van onze kinderen. De heer Vanraes deelde me aan de telefoon mee dat hij een plan heeft, maar minister Smet zei dat er geen plan is. Een maand later blijkt dat alles wel in kannen en kruiken is. Ik hoop dat dit soort communicatie niet meer wordt herhaald en we elkaar niet meer in de haren hoeven te vliegen. Ik hoop dus dat ik u nog vaak een chocolaatje kan aanbieden zoals ik dat vandaag doe, want ik ben ontzettend blij met de capaciteitsuitbreiding.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, wat de afgelopen weken is gebeurd, is bijzonder jammer. Het ging allemaal tegen alle afspraken in die minister Vanraes en ikzelf hadden gemaakt. In het vogelrijk waren er parkieten die vals begonnen te zingen, en die begonnen de anderen te overstemmen. Toen moesten we ingrijpen. Ik hoop dat we dat niet meer moeten doen. Ik wil daar niet meer op terugkomen. Het is jammer dat twee mensen gemeend hebben wat te moeten stoken. Ik kan dat niet anders omschrijven. Maar dat is voor mij geschiedenis: ik kijk liever naar de toekomst.

Ik ben steeds blijven samenwerken met minister Vanraes. Ik ben heel blij dat we dat gisteren gezamenlijk hebben kunnen aankondigen. Het is altijd mijn instelling geweest dat we in Brussel samen de problemen moeten oplossen; dat is wat de mensen verlangen. We moeten niet zitten kibbelen over hoe en wat en wie.

Niet alle projecten van de lijst zijn overgenomen. Sommige waren nog niet klaar en kunnen niet worden gefinancierd. De concrete dossiers zijn wel gefinancierd. Dat is altijd mijn lijn geweest. In de afgelopen weken was de vraag of de lijst op tijd klaar was, maar ik wil daar gewoon niet meer op terugkomen. Laat ons dat gewoon allemaal met de mantel der liefde bedekken. Het belangrijkste is dat we nu een deel van een oplossing hebben.

Er wordt 20,2 miljoen euro geïnvesteerd: 2,5 miljoen euro van de VGC en 18 miljoen euro van de Vlaamse Gemeenschap. U weet dat we dit jaar voor extra capaciteitsuitbreiding op de begroting al 1 miljoen euro hadden ingeschreven. Bij de begrotingscontrole is daar 25 miljoen euro bij gekomen: een totaal van 26 miljoen euro, waarvan 18 naar Brussel gaat. Dat is niet alleen voor het basisonderwijs, ik kom daar nog op terug. Er komt ook een nieuwe nijverheidstechnische school aan Weststation. Dat is secundair en vrij onderwijs, ik kom daar nog op terug.

Dat is twee derden van het capaciteitsgeld, vorig jaar was dat iets meer. Toen hebben we iets meer dan een vierde – 3,3 miljoen euro – aan Brussel gegeven. Het klopt dus niet dat Brussel geen geld krijgt, ik zou bijna zeggen: integendeel. Het engagement van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse Regering in Brussel is gehonoreerd.

De criteria die we hanteren, zijn de volgende. Zijn de projecten realistisch op het vlak van timing, financiering en financiële randvoorwaarden? Er zijn nog andere projecten in de toekomst. Die moeten verder worden geconcretiseerd. Er zal volgend jaar misschien een nieuwe vraag zijn, maar ook daar zullen we zoeken naar inbedding in een brede school en naar de juiste plaats. We hebben gekozen voor de gemeenschapsschool in Anderlecht, Sint-Joris in Brussel, Sint-Ludgardis in Etterbeek, een gemeenschapsschool in Evere, een

gemeenschapsschool in Koekelberg, in Laken en Schaarbeek. Het totaal bedraagt op termijn 1800 plaatsen. Dit jaar komen er zo'n 390 bij.

Ik was ook heel blij om van minister Vanraes te horen dat hij het nodige gedaan heeft in de Brusselse Regering om ervoor te zorgen dat de vergunningen en dergelijke op tijd worden afgeleverd.

We nemen ook voor de secundaire scholen initiatieven. Iedereen weet dat Brussel problemen heeft met studenten die verder studeren, met de richtingen die ze kiezen. Er is nood aan technisch geschoold personeel. We hebben daarom met de VDAB en de Brusselse tewerkstellingsdienst Actiris en de inrichtende macht van de nieuwe school afgesproken dat we samen zullen bekijken welke arbeidsgerichte opleidingen zullen worden aangeboden.

De school komt er in de buurt van het Weststation, een belangrijk openbaarvervoersknooppunt in Brussel. Het ligt ook bij Anderlecht en Molenbeek, waar heel wat potentiële jongeren wonen. Er is een school in Woluwe die moeite heeft om juist die jongeren aan te trekken. Er is allemaal heel goed over nagedacht. We doen die operatie ook om twee scholen voor buitengewoon onderwijs te kunnen verplaatsen. Die komen dan vrij om aan capaciteitsuitbreiding in het secundair en later in het basisonderwijs te doen. Het hangt allemaal samen.

De reden waarom we dat geld aan Brussel hebben gegeven, is om de kinderen van Brussel een toekomst te geven, uiteraard, maar daarnaast toch ook een beetje om de druk op Vlaams-Brabant te verminderen. Dat heeft zowel in de keuze van de secundaire school als in de uitbreiding van de capaciteit meegespeeld.

Belangrijk om te noteren is dat voor de bijkomende plaatsen volgens de inschrijvingsregels die de meerderheid heeft goedgekeurd, 55 procent voorrang voor Nederlandstaligen geldt. Wie zich nu inschrijft in die nieuwe scholen zal ten volle genieten van de voorrangsregeling voor Nederlandstaligen. U mag niet vergeten, mevrouw Brusseel, uw bekommernis is terecht, dat de Nederlandstalige ouders – in de breedste zin van het woord – hun kinderen prioritair naar Nederlandstalig onderwijs moeten sturen, anders is dat een aberratie in het systeem.

Op dit moment hebben we nog geen cijfers van het lokaal overlegplatform (LOP). Ze zijn die nog aan het corrigeren. Dat bevestigt dat er toch ouders zijn die zeggen dat ze Nederlands spreken, maar in werkelijkheid geen bewijzen kunnen voorleggen van Nederlandskundigheid. Die gaan allemaal nog uit de lijst, die plaatsen komen vrij en zullen door Nederlandstaligen worden ingevuld. In de komende weken moeten er zo nog heel wat plaatsen vrijkomen. Bij de mensen die geen plaats vonden, waren er ook heel wat anderstaligen. We gaan blijven hopen. We blijven anderstaligen opvangen. Ik heb het gisteren nog gemerkt: de Franstaligen begrijpen wel dat ons Nederlandstalig onderwijs in de hoofdstad bedoeld is voor mensen die Nederlands spreken met hun kinderen. Het zou nogal bizar zijn dat die mensen naar ander onderwijs moeten uitwijken.

De taskforce start op 24 mei, hoera, hoera. We gaan daar een stand van zaken maken. De Franse Gemeenschap heeft inderdaad aangekondigd dat ze 4000 plaatsen gaat bijmaken. We hebben daar nog geen concreet dossier van gezien. We weten nog niet waar dat zal gebeuren. Op een voorbereidende vergadering hebben we dan weer andere cijfers gehoord over de nood aan die plaatsen. De urgentie zal dan misschien toch niet zo groot zijn, het is allemaal niet zo duidelijk momenteel. Dat moet op de taskforce goed worden uitgeklaard. Als we toekomstige scholen plannen, moeten we weten waar de Franstaligen initiatieven gaan ontwikkelen, waar wij initiatieven hebben genomen en waar eventueel andere initiatieven moeten worden genomen. We moeten altijd goed kijken of daar dan voldoende Nederlandstaligen in de buurt wonen. Dat is één element dat we in overweging moeten nemen. We hopen op de taskforce meer zicht te krijgen op de situatie. We zullen daar uiteraard spreken over heel deze problematiek, over de spijbelkwestie, over de leerplichtcontrole en wellicht ook nog over het

beroep van de Franse Gemeenschap tegen onze voorrangsregel van 55 procent en de vervanging van de verklaring op eer door een bewijs.

Tot slot, deze Vlaamse Regering heeft al belangrijke beslissingen genomen ten aanzien van Brussel, samen met de meerderheid. Vorig jaar hebben we beslist om de 2 kilometerregeling af te schaffen, waardoor die gemeenteschool in Schaarbeek nu opgericht kan worden. Dat is dankzij een uitdrukkelijke beslissing van de Vlaamse Regering, want anders kon dat niet. De VGC heeft ook haar werk gedaan, minister Vanraes heeft dat zwaar ondersteund, dat weet ik wel.

We hebben 'School in zicht' ondersteund, vorig jaar met 3,3 miljoen euro, dit jaar met 18 miljoen euro. We hebben de inschrijvingsprocedure verfijnd en het geëxperimenteer beperkt. Binnenkort komt er een ontwerp van decreet, als we de adviezen hebben, om dat stabiel te maken voor de komende jaren. We starten eind deze maand de taskforce met de onderwijs-verstrekken, het departement, wetenschappers en andere betrokkenen om te kijken hoe we in die concentratiesteden op een andere manier les kunnen geven. We hebben het daar al over gehad. Het engagement van de Vlaamse Regering voor Brussel blijft behouden. Het ligt in de lijn van de woorden van de minister-president in de plenaire vergadering: Vlaanderen toont opnieuw aan dat het Brussel niet loslaat. Wij nemen onze verantwoordelijkheid in Brussel.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik dank u voor uw antwoord, minister, en ook voor uw demarches van de laatste weken met de Vlaamse scholen in Brussel.

Ik deel absoluut uw enthousiasme voor de komst van een nieuwe nijverheidstechnische school in het westen van Brussel. Het is eigenlijk een aberratie dat die er vandaag niet is. Ik vind het zeer, zeer goed dat we daar nu werk van gaan maken.

Minister, ik had ook gevraagd of u nieuws had van de gemeenten in Brussel waar er nog geen gemeentelijk onderwijs was.

Minister Pascal Smet: Dat is een van de oefeningen die we in de toekomst zullen maken.

De heer Paul Delva: Ik had ook begrepen dat de oefening van het lokaal overlegplatform met betrekking tot hoeveel kinderen nu eigenlijk geen plaats zouden hebben in de scholen nog niet is gefinaliseerd. In dat kader viel het mij op dat u voor tvbrussel en brusselnieuws hebt gezegd dat het voor u niet kan dat Franstaligen die beschikken over het attest maar die amper Nederlands spreken, toch genieten van voorrangsregels voor Nederlandstaligen. Of is dat foutief weergegeven?

Minister Pascal Smet: Iemand beweerde dat hij was geconfronteerd met een situatie waarin Franstalige ouders een test hadden afgelegd om een attest dat zij Nederlands spraken te verkrijgen, maar in werkelijkheid geen Nederlands spraken. Zij hadden dus met andere woorden valselyk een attest verkregen. Daarop heb ik gezegd dat het niet kan dat iemand ten onrechte een attest heeft of gefabriceerd heeft of wat dan ook. Dat gebeurt soms.

De heer Paul Delva: Dan is het duidelijk.

Ik hoop dat het Nederlandstalige voorbeeld dat vandaag werd gesteld, snel navolging krijgt aan Franstalige kant. Dat hopen wij met zijn allen in Brussel.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, misschien moet u toch wel wat voorzichtiger zijn in uw beoordelingen van het optreden van andere ministers. U hebt wat te vlug geoordeeld over wat de heer Vanraes doet.

Minister Pascal Smet: Dat ging over de timing.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het ging over het vage, onvolledige karakter van de projecten. Dat bleek toch niet te kloppen.

Minister Pascal Smet: Dat is verleden tijd. Er zijn projecten op die lijst die niet werden geselecteerd.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik vond dat dat niet klopte.

Ik vind ook dat toch wel eens mag worden gevraagd aan de Franse Gemeenschap dat zij haar vexatoir – om maar eens dat woord te gebruiken – beroep bij het Grondwettelijk Hof zou intrekken. Dat slaat nergens op. Het zou een goed teken zijn van verdere samenwerking.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben ook zeer blij dat er in het westen van Brussel, in de buurt van Kuregem, waar 50 procent van de jongeren zonder werk zit, een nijverheidstechnische school komt. Daar is er inderdaad een immens probleem. Ik hoop dat u tijdens uw ontmoetingen met de taskforceleden zult kunnen aandringen op een sense of urgency en dat u ACTIRIS misschien eens echt wakker kunt schudden. Wij moeten daar allemaal aan werken. Dat moet uiteraard gebeuren met een diplomatische taal. Het is niet de bedoeling mensen te stigmatiseren. Er moet echt iets veranderen. Iedereen zal daarin zijn rol moeten spelen.

Minister, een van de knelpunten in Brussel is het taalonderwijs. Dat bepaalt voor een deel de kansen op de arbeidsmarkt in het meertalige Brussel. Ik heb toch al van veel mensen vernomen dat men kiest voor Nederlandstalig onderwijs omdat men daar daadwerkelijk meertalig buitenkomt. Aan ons taalonderwijs is er nog wel wat werk. Er zou met Pasen een talennota gekomen zijn.

Minister Pascal Smet: We zijn er volop mee bezig.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik zou die nota graag binnenkort zien. Misschien moeten wij ook eens het debat over het taalonderwijs opentrekken en dit verder bespreken met de Franse Gemeenschap. Misschien is dat een idee voor de taskforce. Ik dring erop aan dat ook wordt besproken hoe we in onze hoofdstad beter kunnen omgaan met taalonderwijs. Indien daar een verbetering zou kunnen worden gerealiseerd, zou dat al een beetje druk op de ketel wegnemen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik sluit mij aan bij de appreciatie voor de inspanningen die worden geleverd voor Brussel. Maar, minister, u mag het mij niet kwalijk nemen dat uw antwoord bij mij toch ook een paar vragen en zorgen oproept.

Minister, in de communicatie van de Vlaamse Regering over de begroting heb ik vernomen dat u in 25 miljoen euro extra voorziet voor de capaciteitsproblemen. Er was al in 1 miljoen euro voorzien. Zo komt u aan 26 miljoen euro. De collega's die ondertussen de officiële documenten van de aanpassing van de onderwijsbegroting hebben nagekeken, zullen merken dat daar staat: "Ook wordt er in het kader van de begrotingscontrole 2011 18 miljoen euro eenmalige machtiging voorzien voor de infrastructuurcapaciteit in het onderwijs." Ik had graag meer duidelijkheid gekregen over dat verschil tussen 18 en 25 miljoen euro.

We weten dat er 18 miljoen euro wordt gebruikt voor Brussel. Dus weten we ook wat er overblijft voor de andere centrumsteden. Wij hebben Antwerpen bezocht. Onze voormalige collega Voorhamme, schepen van Onderwijs in Antwerpen, vraagt een veelvoud van de totale bedragen die hier al zijn opgesomd. Ik durf die bedragen niet uit te spreken. Dit is mogelijk voor een deel terecht, want men heeft ons overtuigd van de grote zorgen die daar zijn. Ik wil toch nog eens onderstrepen dat er ook in de andere steden en gemeenten – wij hebben de lijst hier al gekregen – zeer reële problemen, vragen en behoeften zijn. Minister, hebt u alleen voor Brussel, aangevuld met Antwerpen, Gent en Mechelen, iets in petto? Of komen de andere kleinere steden en gemeenten ook aan bod?

Minister, ik heb het lijstje van Brussel gehoord. Ik heb daar veel appreciatie voor. Maar ik heb tot nu toe – misschien verkeerdelijk – begrepen dat de extra middelen voor capaciteitsproblemen uitsluitend bestemd waren voor het kleuter- en lager onderwijs. Dat er

in Brussel een technische school komt, is niet onbelangrijk. Maar ik zou dan wel graag hebben dat het criterium geldt voor heel Vlaanderen, en dat dit ook duidelijk wordt gecommuniceerd. Ik ken scholen die op dat vlak immense problemen hebben en die zelfs niet op de wachtlijst staan omdat ze nooit in aanmerking komen en omdat ze al jarenlang tevergeefs wachten. Minister, als de criteria hier gewijzigd worden, dan had ik dat graag geweten. Zo kunnen wij daarover duidelijk communiceren naar alle andere instellingen in Vlaanderen.

Er is nog een element dat voor mij nieuw is. Ik veronderstel dat die scholen onmogelijk allemaal gebouwd kunnen zijn tegen 1 september van dit schooljaar, tenzij men daarvoor geen bouwvergunningen moet aanvragen. Als men de normale procedure moet doorlopen, is deze nieuwbouw onmogelijk te realiseren tegen 1 september. Terzijde: ik denk dat men in sommige steden waar men in het verleden al gewerkt heeft in het kader van de capaciteitsproblemen, voor wat betreft de bouwvergunningen ook voor burgers soms strenger geweest is dan voor zichzelf.

Als dit niet gebouwd moet zijn tegen 1 september, had ik daarover graag de zo grootst mogelijke duidelijkheid gehad. Voorzitter, vorige week hebben we nog eens geleerd dat, wat betreft de taskforce van Antwerpen, de realisatie moest gebeuren tegen 1 september van hetzelfde kalenderjaar om in aanmerking te komen. Daarom, minister, wou ik dit even naar voren brengen. Ik vraag u iets meer duidelijkheid over de cijfers, maar vooral ook over de criteria, zodat ze in Vlaanderen overal dezelfde zijn en geweten is wat de spelregels zijn.

Ik ben begonnen met het uitspreken van mijn appreciatie voor de bijkomende inspanning voor Brussel, laat dat duidelijk zijn.

Minister Pascal Smet: Hoe komen we tot 25 miljoen euro? Er is 18 miljoen euro nieuw geld. De 7 miljoen euro komt door de speling op de 96 procent vastleggingspercentage van het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION). Dat was afgeschaft en werd opnieuw ingevoerd. Daardoor kunnen we een buffer creëren. 1 plus 18 plus 7 geeft 26 miljoen euro.

De 8 miljoen euro die overblijft, volstaat om de noden in Antwerpen, Gent, Mechelen, Vilvoorde en Halle te vervullen. Alle vragen in verband met capaciteit die werden gesteld, zijn beantwoord. Indien we meer vragen zouden hebben gehad, zou het bedrag hoger zijn geweest. De regering heeft alle projecten overlopen. Alle projecten die nodig waren, werden goedgekeurd. Zo zijn we op dat bedrag van 26 miljoen euro gekomen.

Ten derde, het capaciteitsprobleem doet zich inderdaad voor in het basisonderwijs. In het secundair onderwijs is er in Vlaanderen geen probleem op dit moment. Alleen in Brussel was er in dit geval met die school een dubbele link. Het was wenselijk om een nijverheids-technische school te hebben. Daar was ook heel duidelijk vraag naar vanuit Vlaams-Brabant en vanuit Brussel zelf, om beter aan te sluiten op de arbeidsmarkt. Bovendien was de bouw van de nieuwe school nodig om twee bestaande gebouwen leeg te maken, die dan opgefrist en gerenoveerd worden zodat er basisscholen kunnen komen. Om al die redenen hebben we beslist om dat mee te nemen.

Ten vierde zullen die op 1 september 2011 operationeel zijn – wel niet alle 1800 plaatsen. Alleen in Anderlecht zal dat pas in 2012 zijn. De heer Vanraes heeft zich geëngageerd om alle nodige stappen te nemen. Die moeten op het niveau van het gewest gebeuren. Dat ligt niet in de handen van Vlaanderen. In Antwerpen hebben we dat wel kunnen doen, omdat het een gewestbevoegdheid is. Minister Muyters heeft daaraan meegewerkt. In dit geval is dat volledig in handen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en niet van Vlaanderen. De inrichtende machten hebben zich ertoe geëngageerd om dat te doen.

Mevrouw Vera Celis: De heer Segers heeft me uitdrukkelijk gevraagd om hier zijn appreciatie voor u, minister, uit te spreken voor de geleverde inspanning. Hij is en wij zijn

daarover bijzonder tevreden. Ik ben ook blij dat u vermeldt dat onze minister Muyters zeker ook een bloempot en een praline verdient.

De heer Jos De Meyer: Ik blijf toch met een onvoldaan gevoel zitten. Laat er geen misverstand bestaan over mijn appreciatie voor de inspanning die gebeurt voor Brussel. Het geeft me het gevoel van twee maten en gewichten, als ik kijk hoe vorig jaar dossiers beoordeeld zijn, onmogelijk aan bod konden komen en hoe dat nu plots wel kan. Ik apprecieer dat het wel kan voor die technische school. Maar als het in Brussel kan, excuseer me, dan moet het ook op andere plaatsen kunnen. U zegt dat er een zeer grote kans is dat het tegen 1 september gerealiseerd wordt. U was iets meer affirmatief. Rekening houdend met de normale procedures die we moeten respecteren op andere plaatsen in Vlaanderen voor veel dossiers en ook voor scholenbouw kan dat redelijkerwijze niet.

Minister Pascal Smet: Het is niet Vlaanderen, het is Brussel. De heer Vanraes heeft gezegd dat hij in de Brusselse regering de nodige stappen heeft gezet om het te realiseren. Het is een gewestbevoegdheid, mijnheer De Meyer.

De heer Jos De Meyer: Ik ga geen grote uitspraken doen, minister. Ik denk dat we dit later toch eens gaan analyseren en er eens een babbel over zullen hebben of dit volgens de juiste juridische procedures verloopt. 'Nood breekt wet' zegt het spreekwoord. Ik zou toch graag hebben dat procedures voor alle instellingen en alle burgers op dezelfde correcte manier worden gehanteerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de maatschappelijke rol van de Vlaamse internaten - 1884 (2010-2011)

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de aanbevelingen van de onderwijsinspectie over de Vlaamse internaten - 1909 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Internaten zijn al een paar keer aan bod geweest. Naar aanleiding van het inspectieverslag over de kwaliteit en de toestand in de internaten was er een debat in de plenaire vergadering. In de commissie is er gepraat over mogelijke nieuwe reglementering voor internaten, in overleg met de commissie Welzijn. Niet in uw beleidsnota, minister, niet in het actualiteitsdebat en ook niet in de besprekingen in de commissie, heb ik iets teruggevonden over de mogelijke of nieuwe maatschappelijke rol die internaten kunnen opnemen en almaar meer opnemen. In die zin wil ik u eerder aanspreken als minister van Jeugd dan als minder van Onderwijs. De problematiek gaat veel ruimer dan het onderwijs. Het gaat eerder over jeugdzorg en jeugdbeleid.

Het pedagogisch gewicht van internaten is niet te onderschatten. Sommige specifieke studierichtingen zijn vaak niet dicht bij huis te vinden. Daarvoor zijn er internaten. Dan is er een heel directe link met de school. Maar bepaalde leerlingen hebben nu eenmaal behoefte aan een gestructureerd leven om goede studieresultaten te behalen. Ik heb de indruk dat die behoefte aan structuur en begeleiding groter wordt, vandaar ook het succes van internaten in Vlaanderen. Ouders kiezen ervoor om hun kinderen naar een internaat te sturen. Internaten zijn steeds meer, lijkt mij, een preventief instrument om de studiekwaliteit en het gedrag van leerlingen op een positieve manier te beïnvloeden. In die zin zijn internaten dus een belangrijk element voor de zorgbreedte die het onderwijs aanbiedt. Internaten zijn almaar

minder een verlengstuk van een school en almaar meer een verlengstuk van het gezin. Zij vervullen steeds meer een rol in de opvoedingsondersteuning.

Minister, ik wilde daarop even de aandacht vestigen in het licht van het overleg over de nieuwe reglementering die wordt uitgewerkt voor de internaten. Ook de financiering is belangrijk. Ik besef dat er een onderscheid is tussen gemeenschaps- en vrije internaten. De infrastructuur is niet goed. Al die zaken zijn belangrijk, maar we moeten daar antwoorden op bieden vanuit een visie op een maatschappelijke rol die we aan internaten willen toekennen. Wat mij betreft, groeit die rol en kan die zelfs worden uitgebreid in het kader van bepaalde aspecten van de bijzondere jeugdzorg.

Het lijkt me nodig dat u de nieuwe reglementering in overleg met de minister van Welzijn bekijkt en het binnen de regering eens wordt over de rol die internaten in onze samenleving kunnen spelen in het kader van opvoedingsondersteuning en -begeleiding. Die visie lijkt me essentieel om een reglementair kader uit te werken. Ze zal bepalen welke rol we aan de internaten geven. Daarom spreek ik u eerder aan als minister van Jeugd. Het is de verantwoordelijkheid van de hele Vlaamse Regering, zeker ook van de ministers van Welzijn, Gezin en Onderwijs. Heel de regering moet dan ook daarvoor een budgettair kader uittekenen. Dat kun je niet meer herleiden tot onderwijs alleen, terwijl internaten er vroeger inderdaad wel toe dienden om onderwijs mogelijk te maken voor bepaalde leerlingen.

Minister, hoe ziet u het belang en de maatschappelijke rol van de Vlaamse internaten? Dient het aanbod de gestegen vraag te volgen? In welke zin dient de veranderde opdracht de regelgeving te beïnvloeden? Zijn we het trouwens eens met die opdracht? Zien we die functie zo in de toekomst? Bent u van plan om de veranderende rol en opdracht van de reguliere internaten aan te kaarten tijdens het overleg met uw collega van Welzijn?

Op mijn laatste vraag hebt u al geantwoord in de plenaire vergadering. Bent u zich bewust van de moeilijke situatie, vooral wat middelen en omkadering betreft, waarin een groot deel van de internaten van beide netten zich bevinden? Dat bewustzijn is er en er wordt naar een oplossing gezocht.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, na de vraagstelling van de heer Sannen en het actualiteitsdebat van 6 april, kan ik bijzonder kort zijn in mijn inleiding.

In het hoofdstuk Controle van de internaten, geeft de Onderwijsinspectie twee aanbevelingen: "Er zijn decretaal vastgelegde veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsnormen voor internaten nodig om de inrichtende machten voldoende rechtszekerheid te bieden. Op dit ogenblik weten bouwheren en architecten onvoldoende aan welke bouwkundige criteria de verbouwing of nieuwbouw van internaten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor subsidiëring of financiering. De controlerende instanties moeten zelf criteria en normen ontwikkelen of overnemen uit analoge wetgeving, maar die strikt genomen geen wettelijke grond hebben voor internaten. Een decreet zoals het decreet houdende de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor kamers en studentenkamers (...) zou de onzekerheid bij de verschillende partijen wegnemen." De tweede aanbeveling luidt als volgt: "Een investeringsoperatie om de internaatsgebouwen aan te passen aan de normen van deze tijd is wenselijk. Een deel van de investeringen zullen worden teruggewonnen door een verminderd energieverbruik en door lagere onderhoudskosten."

Collega's, we weten dat een groot pak van de geconstateerde problemen terug te brengen is tot de structuur en de ouderdom van de gebouwen an sich: 60 procent van de gebouwen waarin een internaats gehuisvest is, blijkt te dateren van vóór 1971 en slechts 15 procent van de 281 gebouwen is nog grondig gerenoveerd na 1990. De gevolgen voor het wooncomfort, de technische en sanitaire installaties, de brandveiligheid en het energieverbruik laten zich raden.

Minister, wordt er in navolging van het rapport van de onderwijsinspectie een meer uitgebreide en diepgaande inventarisatie opgemaakt van de leeftijd en toestand van de internaatsgebouwen?

In de aankomende DBFM-operatie (Design, Build, Finance, Maintain) zijn onder meer vier internaten opgenomen. Aan welke normen dienen zij te voldoen bij de bouw van hun nieuwe gebouwen? Waar moeten deze bouwheren zich op richten om ervan verzekerd te zijn dat deze nieuwe gebouwen voldoen aan de verwachte normen?

Zal er een decretaal – of ander – initiatief worden genomen om de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor internaten vast te leggen? Zo ja, met welke timing?

Is, ten slotte, zoals de Onderwijsinspectie aanbeveelt, een specifieke investeringsoperatie wenselijk om de Vlaamse internaten aan te passen aan de hedendaagse normen?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, ik wil vooral aansluiten bij wat de heer Sannen zei over een mogelijk nieuwe rol van de internaten in onze samenleving. Hij verwees reeds naar de nieuwe regeling die door de minister wordt uitgewerkt.

Minister, hebt u daarover reeds overlegd met de onderwijsschools die momenteel de internaten inrichten, die de situatie en de problematiek opvolgen en ook nadenken over hun rol en mogelijk nieuwe rol? De Commissie Jeugdzorg, die haar werkzaamheden tracht te beëindigen, heeft ook stilgestaan bij de rol van de internaten en de rol en de verantwoordelijkheid van de gezinnen in onze samenleving, vooral om onze jongeren goed te begeleiden en op te voeden. Neemt u de input die in die commissie aan bod kwam, mee?

In de Commissie Ad Hoc Hoger Onderwijs heeft mevrouw Bea Cantillon op een gegeven moment ook een input in de richting van de rol van de internaten in onze samenleving gedaan. Neemt u die elementen ook mee in uw oefening?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, ik wil mij ook aansluiten bij de vraag van de heer Sannen over de mogelijk nieuwe rol van de internaten. Ik kan mij ook niet van de indruk ontdoen dat de internaten steeds meer een opvoedingsondersteunende rol krijgen. Misschien hangt dit wel samen met de stijgende vraag naar internaatsplaatsen.

Ik wil mij verder ook aansluiten bij de derde vraag van de heer De Meyer. Ik was zeer verrast dat er geen decretaal vastgelegde veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsnormen bestaan voor internaten. Zal er, zoals de heer De Meyer vraagt, een decretaal of ander initiatief genomen worden?

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik sluit mij aan bij de vraag van de heer Sannen, maar absoluut niet bij de visie die daarin tot uiting komt. Internaten waren vroeger vooral instellingen waar kinderen uit zeer grote gezinnen naartoe gingen omdat hun ouders die taak moeilijk aankonden. Ook door de toenmalige geringe mobiliteit in Vlaanderen, het beperkte vervoer naar atheneum en colleges in de stad, verbleven kinderen vaak op internaten in die scholen.

Als er opvoedingsproblemen aan de oppervlakte komen terwijl die kinderen op het internaat verblijven, moeten die problemen worden opgevangen. Niemand zal dat betwisten, maar een visie naar voren brengen dat internaten een verlengstuk zijn van het gezin en niet meer van het onderwijs, is volgens mij een verkeerd signaal. Het kan namelijk worden opgevat als een signaal aan de families om hun verantwoordelijkheid in de opvoeding van hun kinderen niet meer op te nemen, maar af te schuiven op de internaten. Het verwondert mij dat partijen als CD&V en N-VA, die opkomen voor het gezin, die eigenlijk verkapt collectivisering van de opvoeding – die bij de heer Sannen misschien begrijpelijk is – willen ondersteunen.

Ik vind dat er een duidelijk signaal moet worden gegeven dat de families, de gezinnen, hun verantwoordelijkheid voor de opvoeding moeten opnemen en dat die niet moet worden afgeschoven op de internaten. Daarom denk ik dat in de definiëring van de internaten zeer duidelijk moet worden gesteld dat zij geen substituut voor de gezinnen zijn. Anders gaan we naar orwelliaanse situaties waar kinderen collectief worden opgekweekt in barakken en waarbij de hele opvoeding wordt gecentraliseerd. Ik zeg niet dat dat uw doelstelling is, maar het ligt toch wat in die lijn. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Op dat laatste zullen we zeker niet ingaan.

Voorzitter, voor het stijgend aantal interne leerlingen in Vlaanderen zijn ongetwijfeld diverse maatschappelijke verklaringen te noemen: meer tweeverdieners, meer eenoudergezinnen, kansarmoede, wachtlijsten in de residentiële hulpverlening, enzovoort. Naast een stijging van het aantal leerlingen kunnen we dus inderdaad spreken van een steeds complexer doelpubliek. Zo blijkt bijvoorbeeld dat steeds meer jongeren in het kader van een maatregel bijzondere jeugdzorg ‘geplaatst’ worden op een internaat.

De gewijzigde maatschappelijke verwachting ten aanzien van scholen van het buitengewoon onderwijs heeft daarnaast als effect dat er een verdichting van de problematiek in de scholen van buitengewoon onderwijs is: steeds meer leerlingen gaan, indien mogelijk, met geïntegreerd onderwijs (gon) naar het gewoon onderwijs in een school in de buurt, waardoor steeds meer de complexere doelgroepen in het buitengewoon onderwijs blijven.

Het toenemend belang van internaten heeft er alleszins beleidsmatig toe geleid dat de voorbije schooljaren een aantal maatregelen werden genomen die de levensvatbaarheid van internaten in het onderwijs faciliteren. Meer bepaald werd de programmatiestop voor scholen voor gewoon secundair onderwijs in het kader van een reeks besparingen die werden doorgevoerd bij het programmadecreet van 2009, niet doorgetrokken naar de internaten. Verder werden de omkaderingsmiddelen voor alle internaten verhoogd door het toekennen van een aantal extra uren en daarenboven – specifiek voor de gesubsidieerde internaten – door het betoelagen van een aantal betrekkingen van opvoeder.

In het overleg tussen Onderwijs en Welzijn over de positie van de internaten, dat moet leiden tot één omvattend nieuw reglementair kader voor de internaatsopvang van jongeren in het gewoon en buitengewoon onderwijs, moeten alle relevante elementen meegenomen worden, dus zeker ook de conclusies van de Commissie Jeugdzorg en ook wat de onderwijsactoren daarover zeggen.

We gaan trouwens de regelgeving samen met hen en met de welzijnssector uitwerken. Dat is de afspraak die ik met minister Vandeuren en de onderwijsverstrekkers heb gemaakt. We hebben dat nog niet gedetailleerd. Bijna twee jaar geleden hebben we daar wel over gepraat in een breder kader, maar de laatste weken heb ik daar met hen niet over gepraat. Dat is voor de tweede helft van de legislatuur, zowel voor minister Vandeuren als voor mij. We kunnen niet alles in één keer doen. We zijn op dit moment met andere prioritaire dossiers bezig, waaronder de integratie van het hoger onderwijs, de hervorming van het secundair onderwijs, derde graad dko en leerzorg, dat binnenkort in een beslissende fase komt.

Op korte termijn komen er geen middelen bij. Dat zit niet in onze meerjarenplanning. We zullen zien wat er de komende jaren budgettair gebeurt en welke mogelijkheden er op dat moment zullen zijn.

Het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGIO) voerde in de loop van 2008 een evaluatie uit van de kwaliteit van de schoolgebouwen door middel van een schoolgebouwenmonitor. De volgende bevraging is gepland voor 2013. We hebben nog geen akkoord gegeven over de te bevragen indicatoren. Het peilen naar leeftijd en toestand van de Vlaamse internaatsgebouwen zou wellicht worden opgenomen.

Alle DBFM-scholenbouwprojecten, waaronder ook enkele internaten, moeten voldoen aan de outputspecificaties. Dit is de verantwoordelijkheid van de DBFM-vennootschap 'DBFM Scholen van Morgen', die optreedt als bouwheer. De outputspecificaties zijn een bijlage bij het individueel DBFM-contract dat de inrichtende macht zal afsluiten met de vennootschap.

De outputspecificaties vormen een standaard waaraan de geplande werken moeten voldoen en bestaan uit twee grote onderdelen: functionele eisen en technische eisen. De functionele eisen hebben betrekking op het functioneren van het schoolgebouw. Dit zijn eisen op het gebied van inplanting, toegankelijkheid enzovoort. Deze eisen bepalen het minimale gebruiks- en uitrustingsniveau. De technische eisen zoals veiligheid, energieprestaties, binnenmilieu, voorzieningen enzovoort bepalen het minimale comfort- en veiligheidsniveau.

In de outputspecificaties wordt verwezen naar geldende regelgeving, voorschriften, normen en eisen allerhande. Indien zo bepaald, worden specifieke eisen voor internaten opgenomen. Voor internaten geldt bijvoorbeeld een bijkomende eis inzake compartimentering en vluchtwegen – norm NBN S21-204 inzake brandbeveiliging – en worden specifieke eisen voor de noodverlichting van nachtzones opgenomen.

Samen met mijn collega bevoegd voor het welzijn en het betrokken werkveld zullen we werk maken van een omvattend reglementair kader. Daarmee zullen we de kwaliteits- en veiligheidsnormen opnemen. Doelstelling is meer transparantie, meer eenvoud en meer eenvormigheid. Het is de bedoeling dat er een decretale regeling wordt gemaakt voor het einde van deze legislatuur.

Ik kan u meegeven dat AGION in het kader van het scholenbouwbeleid een aantal procedures hanteert om een antwoord te bieden op de grote behoefte aan infrastructuurwerken aan schoolgebouwen. Zo behandelt AGION de subsidieaanvragen voor werken in het kader van brandveiligheid aan internaten steeds prioritair. Ook werken met het oog op het aanpassen van sanitair kunnen genieten van een prioritaire en versnelde afhandeling van de subsidieaanvraag. Tijdens de vorige legislatuur heeft AGION voor werken aan brandveiligheid in internaten 4,2 miljoen euro subsidie goedgekeurd. Tijdens de huidige legislatuur die nog niet ten einde is, keurden we bijna 3 miljoen euro subsidie goed. U ziet dat we daar prioriteit aan geven.

Voor verbouwingswerken en nieuwbouw worden de aanvragen van de internaten ingeschreven op de wachtlijst. Het bedrag op de wachtlijst regulier voor internaten bedraagt afgerond 48 miljoen euro waarvan 2, 3 miljoen euro werd ingediend tot en met de eerste helft van 2001. In de huidige DBFM-operatie doen er ook vier internaten mee en er kunnen er misschien nog bij komen. In de komende weken zullen we samen met de minister-president en de minister van Begroting nagaan hoe we een tweede inhaaloperatie kunnen uitwerken op een budgettaire correcte wijze. Daarin zullen we uiteraard de internaten betrekken.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik zou meer naar deze commissie moeten komen, want het grillige denken van de voorzitter verbaast me voortdurend. Eerlijk gezegd heb ik getwijfeld om deze vraag om uitleg te stellen, zeker nadat ik in de paasvakantie las dat Frans president Sarkozy vindt dat internaten een almaar grotere rol zouden kunnen spelen om problemen en probleemjongeren te voorkomen. Het was Rousseau die ooit zei: open een school en sluit de gevangenis. Ik zal niet zeggen: open een internaat en voorkom een instelling voor bijzondere jeugdzorg. Ik was toch wat bedeesd om deze vraag te stellen, en plots hebben we een voorzitter die dit ziet als een collectivisering van de opvoeding, en dit duidelijk in een bepaalde plaats situeert waar ik dat tot op heden helemaal niet had gezien.

Minister, ik ben blij met de aanvulling van mevrouw Helsen vanuit de Commissie Jeugdzorg. Naar aanleiding van de beleidsbrieven van de ministers van Welzijn en Onderwijs krijgen we een visie of een opdrachtformulering van de Vlaamse Regering voor de internaten.

Minister, los van uw uitgebreide antwoord over de financiering, is het belangrijk dat we het standpunt van de Vlaamse Regering kennen. Neemt ze bijvoorbeeld de elementen uit het verslag van de Commissie Jeugdzorg ter harte?

We moeten daar een debat over voeren. Het verbaast me dat de voorzitter daar een totaal andere visie op heeft. Internaten mogen niet alleen instellingen zijn voor probleemjongeren, want dan zitten we fout. Dat moet heel evenwichtig zijn. Als je jongeren tijdig wat structuur kunt geven, voorkom je dat het probleemjongeren worden die afglijden.

Soms krijgen probleemgezinnen een individuele begeleiding, maar er zijn heel veel hiaten omdat het bijna onmogelijk is een gezin altijd individueel te begeleiden in de opvoeding van de kinderen. Daar is een meer collectieve aanpak misschien efficiënter.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik dank de minister voor zijn antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: In de Commissie Jeugdzorg komt tot uiting dat we heel voorzichtig moeten zijn met het formuleren van de nieuwe rol van de internaten, net om te voorkomen dat we in de toekomst enkel en alleen probleemjongeren aantrekken. Het is ontzettend belangrijk dat preventie een rol kan spelen. We mogen daar niet te lang mee wachten.

Het is natuurlijk niet eenvoudig ouders ervan te overtuigen dat hun kinderen beter op internaat zitten, terwijl ze zelf hun verantwoordelijkheid willen nemen in de opvoeding en daar toch veel ondersteuning in nodig hebben. In Vlaanderen moeten we daar een ernstig en grondig debat over voeren. We zijn daar nog niet mee klaar, ook niet in de Commissie Jeugdzorg.

De heer Boudewijn Bouckaert: Belangrijk in deze kwestie is het signaal dat je geeft. Als je de rol van de internaten plots herdefinieert, geef je aan gezinnen het signaal dat ze hun problemen bij ons kunnen dumpen. Een probleemgezin ben je niet zomaar: dat ben of word je door het gedrag van de individuen die in dat gezin zitten. Dat komt niet zomaar uit de lucht vallen.

Als je allerlei afwentelingsmogelijkheden biedt, dan gaat men zelf geen inspanning doen in het gezin om het probleem op te lossen. In deze commissie worden we geregeld geconfronteerd met problemen van afwentelingsgedrag van ouders op scholen, waardoor allerlei taken die het gezin zou moeten opnemen, naar de scholen worden afgeschoven, waardoor die hun fundamentele missie niet meer kunnen vervullen. En ik zou niet graag hebben dat ook internaten stimulerend zouden optreden in dat proces.

De heer Ludo Sannen: Ik zou dat ook niet graag hebben. Ik hoop dat de jongeren die in een internaat komen, ten minste een ander gedrag en een andere maatschappelijke benadering hebben, namelijk het opnemen van eigen verantwoordelijkheid. Het is niet doordat sommigen het niet doen, dat je met een vingerknip het probleem opgelost hebt. Je moet het wel aanpakken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opvolging van TOAH (tijdelijk onderwijs aan huis) - 1949 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, collega's, op 29 april 2010, nu een goed jaar geleden, stelde ik in deze commissie een vraag om uitleg over het recht op onderwijs voor langdurig zieke kinderen. Nagenoeg iedereen was en is het erover eens dat onderwijs een recht is, ook en misschien juist zeker als je ziek bent. Leerachterstand moet in de mate van het mogelijke voorkomen worden, om onder andere de verhoogde kans op ongekwalificeerde uitstroom voor deze kinderen tot een minimum te beperken, maar natuurlijk ook gewoon omdat ze er recht op hebben.

Ik kaartte toen vooral de gebrekkige communicatie met de ouders aan over het recht op onderwijs voor langdurig zieke kinderen, en dan zeker ten aanzien van kansarme gezinnen. Scholen zijn vandaag nog altijd alleen maar verplicht om de mogelijkheid op tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) op te nemen in hun schoolreglement. Ouders ondertekenen wel het schoolreglement, maar uit ervaring weten wij dat een grote meerderheid van de ouders dat niet gelezen heeft. Scholen zijn verplicht om aan de wettelijke vraag van de ouders te voldoen, maar doordat de ouders slecht geïnformeerd zijn, dreigen een aantal kinderen en jongeren uit de boot te vallen om in aanmerking te komen voor tijdelijk onderwijs aan huis.

Het antwoord van de minister was toen zeker bevredigend. De minister vond het een interessante oefening om steekproefgewijs na te gaan in hoeverre de cijfers van langdurige afwezigheid overeenkomen met het georganiseerde TOAH. De minister beloofde initiatieven om meer bekendheid te geven aan dit onderdeel van de onderwijsregelgeving. De minister had al contact opgenomen met minister Lieten om te zien hoe het tijdelijk onderwijs aan huis ingepast kan worden in de problematiek van kansarmoede. De minister haalde leerzorgniveau 5 aan, dat in het nieuwe Leerzorgdecreet opgenomen zou worden, juist om leerlingen die wegens medische, psychiatrische, justitiële of residentiële opvang of begeleiding niet of niet voltijds aanwezig kunnen zijn op school, op te vangen. Ook overleg met minister Vandeuren stond op de agenda van de zoektocht naar synergie.

Minister, ik heb niet echt het gevoel dat we vandaag veel verder staan wat de vorderingen in het TOAH-dossier betreft. Daarom wil ik u opnieuw een aantal vragen stellen. Welke initiatieven werden genomen om meer bekendheid te geven aan dat deel van de onderwijsregelgeving dat staat voor tijdelijk onderwijs aan huis? Waarom moeten de ouders en de instellingen waar kinderen verblijven die in aanmerking komen voor TOAH, het recht op onderwijs afdwingbaar maken? Waarom kunnen de scholen dat recht niet automatisch toepassen via een meldingsplicht?

Er ligt een wereld van verschil tussen een meldingsengagement en een meldingsplicht. Kan een meldingsplicht voor de scholen ingevoerd worden? Zo ja, komt er hiervoor op korte termijn een aanpassing van het decreet? Zo neen, kunt u mij uitleggen waarom u daar geen voorstander van bent?

Aangezien huisartsen en geneesheren-specialisten respectievelijk voor langdurig zieke en chronisch zieke kinderen attesten dienen uit te schrijven om in aanmerking te komen voor TOAH en zij bijzonder slecht geïnformeerd zijn over deze materie, hoe denkt u hen beter te betrekken bij en te informeren over deze regelgeving? Wat zijn de resultaten van de door u aangekondigde steekproef? Hoe kan tijdelijk TOAH ingepast worden in de kansarmoede? Tot welke resultaten leidden of leiden de gesprekken met de ministers Lieten en Vandeuren?

Is er al een evaluatie gemaakt over de werking van Bednet? Plant u een uitbreiding van de mogelijkheden om nog meer langdurig zieke kinderen in aanmerking te laten komen voor deze vorm van onderwijs?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Collega's, er zijn op dit moment inderdaad nog geen initiatieven genomen om meer bekendheid te geven aan de regelgeving omtrent het tijdelijk onderwijs aan huis. Er is een groot verschil tussen een meldingsplicht en een meldingsengagement. We moeten opletten dat het debat niet semantisch wordt. Het recht op leren voor zieke kinderen

garanderen, vraagt meer dan een meldingsplicht. Voor alle duidelijkheid: er is nu al een verplichting. Voor die leerlingen die, als ze aan de gestelde voorwaarden voldoen, recht hebben op tijdelijk onderwijs aan huis is de directeur vandaag al verplicht om het onderwijs aan huis te organiseren. We voorzien zelfs in beide onderwijsniveaus in een sanctie als de school het recht op onderwijs aan huis miskent.

Artikel 177 van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997 stelt dat “na aanmaning het miskennen van recht op het onderwijs aan huis zoals bedoeld in de artikelen 34 en 35...” enzovoort. Idem dito in de Codex Secundair Onderwijs. Maar in bijvoorbeeld het decreet Basisonderwijs formuleren we het nu inderdaad zo dat de ouders het moeten vragen. Ook daar zit een logica achter, want het is altijd nodig om de ouders en de arts te betrekken bij de overweging of het opstarten van TOAH zinvol en haalbaar is. Ouders en arts zullen altijd op een of andere wijze akkoord moeten gaan.

Niet iedereen die aan de formele voorwaarden voldoet, is vragende partij voor onderwijs. Het feit dat er voor een kind dat al langer dan 21 dagen afwezig is wegens ziekte, geen onderwijs aan huis georganiseerd wordt, betekent dus niet noodzakelijk een miskenning van het recht op TOAH van dat kind. Misschien is het gewoon nog te ziek om TOAH zinvol te laten plaatshebben. Uiteraard ben ik bereid om de betrokken regelgeving te herschrijven, zodat het initiatief duidelijk vanuit de school moet komen, maar dat is nu in principe ook al zo, zeker wat betreft de informatie. Een school met een leerling die recht heeft op onderwijs aan huis maar de ouders niet op de hoogte brengt, miskent nu ook indirect het recht op onderwijs. We zullen dat inderdaad uitdrukkelijk moeten formuleren. Niet in Onderwijsdecreet XXI, maar in Onderwijsdecreet XXII zullen we wellicht een wijzigingsartikel opnemen.

Artsen zien vanuit hun functie alle kinderen die in aanmerking komen voor TOAH. In die optiek is het zeker zinvol om deze groep professionelen adequaat te informeren over de regelgeving rond onderwijs aan huis, bijvoorbeeld via de publicaties van hun beroepsverenigingen. Dat zal in principe gebeuren voor de start van het volgende schooljaar. De steekproef heeft nog niet plaatsgevonden, omdat er binnen de administratie enige discussie is over hoe ze dat moeten organiseren. Op 12 mei vindt er een vergadering plaats waarop men de knoop zal doorhakken.

Ik heb eind deze maand een afspraak met mijn collega Vandeurzen over heel wat thema's met betrekking tot Welzijn en Onderwijs. Ook dit onderwerp staat op de agenda.

Ik ben het met u eens, mevrouw Vanderpoorten, over de goede werking van Bednet. We hopen dat we in de begroting 2012 een bijkomende inspanning kunnen doen, maar dat hangt uiteraard af van de begrotingsbesprekingen ter zake.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, ik ben maar een beetje tevreden met uw antwoord. U schijnt in gang te schieten, maar met vertraging. Vorig jaar is er blijkbaar niet veel gebeurd, maar u beseft wel dat er toch iets moet gebeuren. U spreekt over het herschrijven van de regelgeving in Onderwijsdecreet XXII, terwijl Onderwijsdecreet XXI hier nog niet besproken is. Ik kan mij voorstellen dat daarvoor nog heel wat amendementen op komst zijn. Dat ene amendement kan er toch nog wel bij? Dan is dat meteen geregeld en dan zult u een aantal mensen die met de problematiek geconfronteerd worden, heel blij maken. De betrokken doelgroep zit daar echt op te wachten. Die mensen hebben trouwens ook met u contact gehad en hebben tegen u wellicht hetzelfde gezegd als tegen mij. Is het niet mogelijk om die zaak al te regelen in Onderwijsdecreet XXI?

Minister Pascal Smet: Ik zal het nog eens bekijken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■